

VERENIGING VRIENDEN VAN DE AMSTERDAMSE BINNENSTAD

Reactie op de herziene beleidsnota Visie op het Water

Hoorzitting van de commissie Openbare Ruimte en Water, 18 oktober 2005

De inspraakavond in de Westerkerk was een belangrijke historische gebeurtenis. Voor het eerst waren de bewoners van de grachten, de zogenaamde 'walbewoners', massaal aanwezig om hun ongenoegen te uiten. De breed gedragen wens was duidelijk. Men wil geen uitbreiding en ook geen verspreiding van de woonboten ten koste van nog meer kaderuimte. De achtergrond daarvan is dat men de situatie op de dichtgeslibde rakken kent. Je kunt daar het water niet meer ervaren. De stad is er kapot gemaakt.

De vereniging had gevraagd woonboten te verplaatsen naar locaties buiten het gebied dat door de stad zélf van 'uitzonderlijke en universele betekenis' (*outstanding universal value*) wordt beschouwd, het toekomstige UNESCO-kerngebied. Verplaatsingen binnen dat gebied zet geen zoden aan de dijk. Immers, het gaat niet alleen om het oplossen van nautische knelpunten maar ook om de verbetering van de stedenbouwkundige relatie tussen stad en water, nu op veel plaatsen ernstig verstoord. Nu nog lege wallenkanten moeten leeg blijven – dat geldt ook voor de twee rakken van het Singel waar het stadsdeel nog steeds nieuwe ligplaatsen wil creëren.

De vraag moet worden gesteld: **Wat is er eigenlijk overgebleven van de ambitie van het stadsdeel?** Wij hadden rode cirkeltjes verwacht rond diverse woonboten op de dichtgeslibde grachten. Er worden geen echte keuzes gemaakt. Er is geen saneringsfonds. Er zijn geen afspraken gemaakt met de centrale stad en de andere stadsdelen om woonboten uit het centrum op te nemen – terwijl er mogelijk 500 nieuwe ligplaatsen elders beschikbaar zijn. De huidige *status-quo* wordt geaccepteerd – op wat nautische knelpunten na – en verreweg de meeste ligplaatsen worden in het bestemmingsplan opgenomen.

Kortom, de statische functie blijft vrijwel gelijk, maar de dynamische functie van het water neemt toe. Dat gaat veel extra knelpunten opleveren. Er wordt bij BBA al gesproken over het slaan van palen in de grachten – met planken ertegen – om woonboten te beschermen tegen het verkeer op het water. Te gek voor woorden!

De vereniging is van mening dat als het statische gebruik in de meest toeristische en bevaren grachten niet wordt teruggedrongen, er *helaas* ook geen ruimte is voor een uitbreiding van het dynamische gebruik.

De Visie heeft uitgangspunten die wij delen, maar de uitwerking is teleurstellend. Dit is niet wat de mensen in de Westerkerk beoogden. Het gaat er niet alleen om lege rakken leeg te houden, maar ook om volle rakken leger te krijgen. Van het enorme draagvlak onder de bevolking voor reële verbetering heeft het stadsdeel onvoldoende gebruik gemaakt. Reden tot blijdschap is er voor onze vereniging dus niet.

Dit is ons 10-punten-programma:

1. **Wij willen erkenning dat de woonboten afbreuk doen aan de bijzondere waarde van het UNESCO-kerngebied. Dit gebied dient zoveel mogelijk woonbootvrij te worden gemaakt.** Een paar échte schepen op sommige plaatsen mag misschien wel, maar de huidige volkomen dichtgeslibde situatie is en blijft onacceptabel.
2. **Wij willen dat er een saneringsfonds komt om woonboten op onaanvaardbare locaties uit te kopen of te verplaatsen.** De centrale stad moet daarin bijdragen, in ieder geval met de opbrengsten van de elders in de stad af te sluiten aanlegovereenkomsten – we hebben het hier immers over een erfenis van de centrale stad.
3. **Wij willen dat er een einde komt aan de automatische overdraagbaarheid van ligplaatsen op naam zodat er ruimte komt voor beleid op het water en er bovendien een einde komt aan de speculatie met openbare ruimte.** Dat is juridisch houdbaar als je voldoende lange overgangstermijnen in acht neemt. Er zijn overigens op dit ogenblik al 11, mogelijk 19 niet-overdraagbare vergunningen (zie p. 17 MvA). Daar kunnen dus nu al ligplaatsen weg zonder dat het geld kost.
4. **Wij willen dat er met de centrale stad en de andere stadsdelen afspraken worden gemaakt over het opnemen van woonboten uit de binnenstad.**

Dat betekent dat met behulp van het BeVer-protocol alle drijvende dozen kunnen worden verhuisd naar stadsdelen waar zij minder uit de toon vallen. Dat is goedkoper dan uitkoop.

5. **Wij willen nieuwe welstandsregels voor woonboten. Het belangrijkste criterium is dat het moet gaan om schepen, niet om bebouwing op het water.**
Dus geen arken of scharken. Als wij het over schepen hebben, bedoelen we verbouwde vrachtschepen.
6. **Wij willen dat de vervangingsregels worden aangescherpt. Er moet een werkelijk uitsterf beleid van arken komen.**
Het moet niet meer mogelijk zijn dat arken worden vervangen door arken of dat arken, op de betonnen bak na, worden 'verbouwd'.
7. **Wij willen dat de maximale maten worden aangepast. Lengte, breedte en hoogte van woonboten moeten worden aangepast aan de maat en schaal van de desbetreffende grachten.**
Dertig meter is veel te lang. Bovendien dienen boten onder de bruggen door te kunnen varen, zonder tijdelijke verzwaring of gesmokkel met zogenaamde 'demontabele' onderdelen.
8. **Wij willen dat aanlegovereenkomsten worden gesloten waarin duidelijke regels staan over het gebruik van het water en de wateroevers.**
De opbrengsten van de af te sluiten aanlegovereenkomsten dienen ten goede te komen aan het saneringsfonds.
9. **Wij willen dat de regels worden gehandhaafd. Illegale objecten in het water en op de wal dienen te worden opgeruimd. Het gaat immers om openbare ruimte.**
De openbare ruimte die is ingepikt door vloten en bijboten op het water en waltuintjes, kippenhokken en andere rommel op de wal dient door en voor de gemeenschap te worden teruggewonnen.
10. **Wij willen dat de ligplaatsen die kunnen blijven, worden opgenomen in de bestaande bestemmingsplannen. Dus geen facet-bestemmingsplan.**
Wij vinden dat het water integraal moet worden bekeken en dat dus een belangenafweging in het kader van de bestaande bestemmingsplannen moet plaatsvinden. Andere belangen, o.a. die van walbewoners, moeten daarbij worden betrokken.

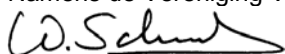
Bezien we nu opnieuw de Visie dan is de slotconclusie duidelijk. Het is mooi dat vele verplaatsingen in het UNESCO-gebied zijn geschrapt, maar de ambitie is zodanig teruggeschroefd dat er slechts een paar nautische knelpunten worden opgelost. Maar dáár hadden we geen Visie voor nodig: met de bestaande regels in de hand had BBA op deze knelpunten kunnen ingrijpen. Alles blijft onderworpen aan het criterium van de welwillende medewerking van de woonbooteigenaar. En daarmee bepaalt een zeer kleine minderheid tot in lengte van jaren het aanzien van de stad. Het gaat óns om het behoud, nee herstel van de schoonheid en het unieke karakter van de één van de mooiste historische binnensteden van Europa. Dat is met deze Visie niet gegarandeerd.

De vereniging adviseert de deelraad de Visie met deze uitwerking *niet* te aanvaarden op grond van het feit dat deze Visie op geen enkele manier voldoet aan wat men in redelijkheid van een Visie mag verwachten, namelijk VISIE!

Allereerst is het nodig dat het vertrouwen onder de bevolking wordt hersteld!

Dank voor uw aandacht.

Namens de Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad,

Walther Schoonenberg
voorzitter